

СЕКЦІЯ 4 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9:342.732]:351.746.1

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-3-5>

КРИТЕРІЇ МЕДІАБЕЗПЕКИ ЯК ОЦІНОЧНІ ОРІЄНТИРИ ЇЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ГАРАНТУВАННЯ

Гуржій Анна Валеріївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
Державного торговельно-економічного університету
myknteu@gmail.com
orcid.org/0000-0001-5757-592X

Метою статті є визначення критеріїв медіабезпеки як оціночних орієнтирів її адміністративно-правового гарантування, з'ясування їх ознак, співвідношення з принципами, гарантіями й показниками, а також обґрунтування системи критеріїв, придатної для оцінювання стану медійного середовища.

Методи. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання: аналіз, синтез, узагальнення, системний, формально-юридичний і порівняльно-правовий методи. Їх застосування дало змогу розкрити зміст критеріїв медіабезпеки, відмежувати їх від суміжних категорій і простежити адміністративно-правове значення запропонованої системи.

Результати. Обґрунтовано, що критерії медіабезпеки не зводяться до окремих показників або засобів реагування, а виконують інтегральну оціночну функцію, поєднуючи нормативний і фактичний виміри медійної безпеки. Запропоновано розуміти їх як систему взаємопов'язаних наукових орієнтирів, за допомогою яких оцінюється стан захищеності особи, суспільства, держави, медіаінституцій, цифрових платформ та комунікаційного середовища від загроз, що виникають у процесі виробництва, поширення, сприйняття та регулювання медіаконтенту. До системи критеріїв віднесено правову сумісність безпекових заходів із фундаментальними правами і свободами, захищеність суб'єктів медіадіяльності, редакційну незалежність, достовірність і добросовісність публічної комунікації, прозорість медіавласності, фінансування та посередницьких механізмів поширення контенту, структурний плюралізм медіасистеми, медіа- та інформаційну грамотність аудиторії, інституційну спроможність суб'єктів до попередження, моніторингу, реагування і відновлення, а також правову стійкість демократичного публічного дискурсу до маніпулятивних інформаційних впливів.

Висновки. Доведено, що критерії медіабезпеки мають прикладне адміністративно-правове значення, оскільки дають змогу оцінювати необхідність, пропорційність, процедурну прозорість, можливість оскарження та результативність публічного втручання у медійну сферу.

Ключові слова: медіабезпека, критерії медіабезпеки, адміністративно-правові гарантії, медійне середовище, редакційна незалежність, медіаграмотність.

MEDIA SECURITY CRITERIA AS EVALUATIVE GUIDELINES FOR ITS ADMINISTRATIVE AND LEGAL GUARANTEEING

Gurzhi Anna Valeriivna,
Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Administrative,
Financial and Information Law
State University of Trade and Economics
myknteu@gmail.com
orcid.org/0000-0001-5757-592X

The purpose of the article is to define media security criteria as evaluative guidelines for its administrative and legal guaranteeing, to clarify their features and correlation with principles, guarantees and indicators, and to substantiate a system of criteria suitable for assessing the state of the media environment.

Methods. The methodological basis of the research consists of general scientific and special legal methods, including analysis, synthesis, generalization, systemic, formal legal and comparative legal methods. Their application made it possible to reveal the content of media security criteria, distinguish them from related categories and determine the administrative and legal significance of the proposed system.

Results. It is substantiated that media security criteria are not limited to separate indicators or response tools, but perform an integral evaluative function by combining the normative and factual dimensions of media security. They are proposed to be understood as a system of interrelated scientific guidelines used to assess the protection of the individual, society, the state, media institutions, digital platforms and the communication environment from threats arising in the process of production, dissemination, perception and regulation of media content. The system of criteria includes the legal compatibility of security measures with fundamental rights and freedoms, protection of media actors, editorial independence, reliability and integrity of public communication, transparency of media ownership, financing and intermediary mechanisms of content dissemination, structural pluralism of the media system, media and information literacy of the audience, institutional capacity of actors for prevention, monitoring, response and recovery, as well as legal resilience of democratic public discourse to manipulative information influences.

Conclusions. It is proved that media security criteria have applied administrative and legal significance, since they make it possible to assess the necessity, proportionality, procedural transparency, appealability and effectiveness of public intervention in the media sphere. The proposed criteria can be used in improving media legislation, evaluating the activities of public authorities and regulators, developing media literacy programmes, identifying risks related to digital platforms and strengthening mechanisms for protecting journalistic activity and democratic public communication.

Keywords: media security, media security criteria, administrative and legal guarantees, media environment, editorial independence, media literacy.

Вступ. Розвиток цифрових технологій, платформізація публічної комунікації, поширення дезінформації, зростання ризиків для журналістської діяльності та посилення значення інформаційної складової безпеки держави актуалізують потребу в науковому осмисленні медіабезпеки як самостійного об'єкта адміністративно-правового аналізу. У сучасних умовах медійне середовище виконує не лише інформаційну, а й комунікативну, контрольну, інтеграційну та безпекову функції. Тому його належний стан не може бути зведений до відсутності цензури, формальної наявності медіарегулятора або закріплення окремих прав журналістів.

Проблемність дослідження критеріїв медіабезпеки полягає в тому, що ця категорія перебуває на перетині інформаційного права, адміністративного права, конституційного права, медіакомунікацій, безпекових студій і політології. Унаслідок цього в науковому дискурсі нерідко змішуються критерії, принципи, гарантії, показники та засоби забезпечення медіабезпеки. Водночас саме критерії дають змогу перейти від загального твердження про необхідність охорони медійного середовища до визначення того, за якими ознаками можна оцінити його належний або кризовий стан.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям дослідження є праці, присвячені медіабезпеці людини, інформаційно-правовій політиці, інформаційно-психологічній безпеці, медіаграмотності, цифровій безпеці журналістів, протидії дезінформації та правовому регулюванню цифрових платформ. Зокрема, О. М. Головка розглядає медіабезпеку людини крізь призму інформаційно-правової політики (Головка, 2019). О. В. Матвієнко, М. Н. Цивін, Т. В. Новальська та Н. А. Бачинська акцентують увагу на проблемах інформаційно-психологічної безпеки особистості в медіапросторі (Матвієнко та ін., 2021). У зарубіжних дослідженнях значна

увага приділяється цифровій безпеці журналістів (Frech et al., 2025), вимогам правдивості й фактологічної точності журналістських матеріалів (Гарматій, 2015), прихованій рекламі як маніпулятивній технології (Грицута, 2010), розвитку медіаграмотності (d'Haenens et al., 2025), а також впливу цифрових платформ на демократичний публічний дискурс (Nannini et al., 2025). Нормативну основу аналізу становлять положення українського законодавства та актів Європейського Союзу, зокрема Закону України «Про інформацію» (1992), Стратегії інформаційної безпеки (2021), Регламенту ЄС про цифрові послуги (2022) та Європейського акта про свободу медіа (2024).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу до інформаційної безпеки, свободи слова, протидії дезінформації та захисту журналістів, у науковій літературі недостатньо розроблено залишається саме система критеріїв медіабезпеки. Потребують уточнення поняття таких критеріїв, їх співвідношення з принципами та гарантіями, а також внутрішня логіка їх побудови в адміністративно-правовому вимірі.

Метою статті є розкриття критеріїв медіабезпеки як елемента адміністративно-правового гарантування безпеки медійного середовища шляхом визначення їх поняття й ознак та окреслення їх системи.

1. Поняття критеріїв медіабезпеки

У загальнонауковому розумінні критерій є ознакою, мірилом або підставою, на основі якої здійснюється оцінювання певного явища, процесу чи стану (Білодід та ін., 1973), (Морозов, Шкарапута, 2000: 305). У площині медіабезпеки така характеристика дає змогу розглядати її не як абстрактну декларацію про потребу захисту інформаційної сфери, а як конкретний стан медійного середовища, що підлягає правовій, інституційній та комунікативній оцінці.

Водночас перенесення загального поняття критерію у сферу медіабезпеки потребує певного уточнення. Медіабезпека не є одновимірним станом, який можна встановити лише за наявністю або відсутністю окремої загрози. Вона формується на перетині кількох взаємопов'язаних площин: правового захисту свободи слова й права на інформацію, безпеки професійної діяльності журналістів, незалежності редакцій, добросовісності поширення інформації, прозорості медіаринку, технологічних умов функціонування платформ, а також здатності суспільства критично сприймати медійний контент. Тому критерій у цій сфері має фіксувати не ізольований факт, а певний оціночний орієнтир, за допомогою якого можна встановити, чи відповідає конкретний стан медійного середовища вимогам безпеки, свободи та демократичної публічної комунікації.

Звідси випливає, що критерії медіабезпеки повинні поєднувати два виміри. Перший є нормативним і стосується того, чи узгоджуються відповідні заходи, інституції та практики з вимогами законності, стандартами прав людини, правовим стандартом свободи медіа та принципом пропорційності публічного втручання у медійну сферу. Другий є фактичним і відображає реальний стан медійного середовища: чи захищені його суб'єкти, чи зберігається редакційна автономія, чи є комунікація достовірною, чи має аудиторія доступ до різноманітних джерел інформації, чи здатні публічні інституції реагувати на загрози без надмірного обмеження свободи вираження поглядів. У цьому сенсі критеріям медіабезпеки притаманні оціночний характер, системність, міждисциплінарність, динамічність і практична спрямованість, адже вони мають не лише описувати окремі ризики, а й структурувати оцінювання медійного середовища в умовах цифрових і безпекових трансформацій. Саме поєднання цих вимірів дає змогу перейти від загального розуміння критерію як мірила оцінки до авторського визначення критеріїв медіабезпеки.

Таким чином, критерії медіабезпеки слід визначати як систему взаємопов'язаних наукових орієнтирів, за допомогою яких оцінюється стан захищеності особи, суспільства, держави, медіаінституцій, цифрових платформ та комунікаційного середовища від загроз, що виникають у процесі виробництва, поширення, сприйняття та регулювання медіаконтенту. Їх сутність полягає не лише в описі окремих ризиків, а й у встановленні тих параметрів, за якими можна виявити якість функціонування медіасфери в умовах сучасних інформаційних і технологічних трансформацій. Саме в цьому значенні критерії можуть розглядатися як оціночні орієнтири адміністративно-правового гарантування медіабезпеки, оскільки вони дають змогу співвіднести нормативні вимоги із фактичним станом медійної сфери.

Таке розуміння дає змогу відмежувати критерії медіабезпеки від суміжних категорій. Принципи медіабезпеки виражають

основоположні засади її забезпечення, зокрема законність, пропорційність, повагу до свободи вираження поглядів, недопущення цензури, захист плюралізму та орієнтацію на права людини. Адміністративно-правові гарантії характеризують юридичні й організаційні засоби забезпечення медіабезпеки: повноваження органів публічної влади, процедури реагування, механізми контролю, відповідальність, судовий захист, прозорість регуляторних рішень. Показники конкретизують кількісні або якісні прояви відповідного критерію. Натомість критерії виконують інтегральну оціночну функцію, поєднуючи нормативний і фактичний виміри медійної безпеки.

2. Система критеріїв медіабезпеки

Вихідним у системі критеріїв медіабезпеки є критерій правової сумісності безпекових заходів із фундаментальними правами і свободами. Будь-яке адміністративне реагування на загрози в медіасфері має оцінюватися не лише за формальною наявністю повноваження, а й за тим, чи не руйнує воно саму свободу публічної комунікації. У ситуаціях, коли держава протидіє дезінформації, шкідливому контенту або інформаційним операціям, особливо важливо зберігати межу між необхідним захистом суспільного інтересу й непропорційним обмеженням свободи вираження поглядів. Найбільш виразно цю логіку відображає Закон України «Про медіа», стаття 4 якого пов'язує свободу діяльності у сфері медіа зі свободою вираження поглядів, свободою поширення, обміну та отримання інформації, а будь-які обмеження цих свобод допускає лише на підставі закону, за умови їх необхідності в демократичному суспільстві та пропорційності поставленій меті (Про медіа, 2022). Отже, правова сумісність передбачає, що медіабезпека має оцінюватися не за інтенсивністю обмежень, а за тим, наскільки заходи реагування залишаються нормативно визначеними, необхідними, пропорційними, забезпеченими можливістю оскарження та спрямованими на захист демократичної комунікації, а не на її адміністративне придушення.

На рівні суб'єктів медійної діяльності особливо значення набуває критерій їхньої захищеності. Його не можна зводити лише до відсутності фізичного насильства щодо журналіста, оскільки сучасні ризики охоплюють також цифрове стеження, злам акаунтів, доксинг, тиск на джерела, погрози, судове переслідування, психологічне виснаження та примушування до самоцензури. У цьому контексті показовим є дослідження Й. Фрех, В. Лілієнталь і В. Шенбехлер, у якому цифрова безпека журналістів розглядається як професійна навичка, без якої неможливе безпечне виконання журналістської роботи в цифровому середовищі (Fréch et al., 2025). Тому рівень захищеності суб'єктів медіадіяльності виявляється і в тому, як правоохоронні органи реагують на напад або погрозу, і в тому, чи існують у редакціях протоколи безпеки, захисту джерел, навчання цифровій гігієні та процедури

швидкого реагування на переслідування працівників медіа.

Наступним критерієм, який варто виокремити, є редакційна незалежність. Вона виявляється у здатності редакції самостійно визначати теми, добирати джерела, формулювати редакційну позицію та відмовлятися від матеріалів, нав'язаних власником, політичним суб'єктом або органом публічної влади. Регламент (ЄС) 2024/1083 про свободу медіа деталізує цей критерій, оскільки прямо пов'язує свободу медіапослуг із редакційною свободою та незалежністю медіа як умовами функціонування внутрішнього ринку медіапослуг і демократичного публічного простору (Regulation (EU) 2024/1083, 2024). У національному контексті цей критерій дає змогу оцінити, чи не перетворюється медіа на інструмент прихованого політичного впливу, чи відокремлені редакційні рішення від комерційного або власницького тиску, чи має журналіст реальну можливість діяти відповідно до професійних стандартів.

Змістовий вимір медіабезпеки розкривається через критерій достовірності й добросовісності публічної комунікації. Він не означає встановлення державної монополії на істину, однак дає змогу оцінити, чи створює медійне середовище умови для поширення перевіреної, точної, збалансованої та суспільно значущої інформації. Цей підхід узгоджується з позицією О. В. Гарматій, яка серед пріоритетних вимог до матеріалів інформаційних агентств виокремлює правдивість і фактологічну точність (Гарматій, 2015: 136). Отже, для медіабезпеки має значення не лише сам факт поширення інформації, а й те, чи не спотворює вона фактичну основу суспільно значущих подій. Водночас добросовісність публічної комунікації порушується не тільки відверто неправдивими повідомленнями, а й прихованими формами впливу. Саме на це звертає увагу Н. М. Грицюта, розглядаючи приховану рекламу як маніпулятивну технологію, пов'язану з навіюванням (Грицюта, 2010: 82). Отже, критерій достовірності й добросовісності публічної комунікації слід пов'язувати не з недосконалою відсутністю будь-яких помилок, а з наявністю професійних стандартів, процедур перевірки інформації та практик, які мінімізують введення аудиторії в оману. Дефіцит цього критерію простежується у системному поширенні неправдивих повідомлень, маніпулятивному змішуванні фактів і оцінок, прихованій рекламі, використанні бот-мереж для штучного посилення активності та імітації суспільної підтримки, що деформує публічний порядок денний.

Не менш важливою є прозорість медіавласності, фінансування та посередницьких механізмів поширення контенту. Аудиторія повинна розуміти, хто контролює медіа, які інтереси можуть впливати на редакційну політику, за рахунок яких джерел фінансується діяльність медіа та які алгоритмічні механізми автоматичного добору й ранжування визначають подальше доведення контенту до користувача. У цьому контексті контроль над медіа

не варто ототожнювати лише з формальним володінням корпоративними правами. Він може проявлятися через кінцевих бенефіціарних власників, осіб або групи, які мають вирішальний вплив на управління медіа, перехресну власність у різних сегментах медіаринку та зв'язки власників із політичними чи економічними центрами впливу (Опришко, 2024). Окремо слід враховувати фінансову залежність редакції від грантової підтримки, дотацій власника, рекламних надходжень чи інших джерел коштів, якщо така залежність впливає на редакційну автономію.

Закон України «Про медіа» пов'язує сучасне поширення інформації з функціонуванням платформ і використанням автоматизованих засобів, що робить прозорість не лише питанням власності, а й питанням цифрової дистрибуції контенту (Про медіа, 2022). Подібний підхід закладено й у Регламенті (ЄС) 2022/2065 про цифрові послуги, відповідно до положень якого дуже великі онлайн-платформи мають оцінювати та зменшувати системні ризики, пов'язані з поширенням контенту, громадським дискурсом і виборчими процесами (Regulation (EU) 2022/2065, 2022).

На рівні структури медійного простору самостійного значення набуває плюралізм медіа-системи. Його не можна вимірювати лише кількістю зареєстрованих медіа, адже формальна множинність джерел може приховувати концентрацію власності, залежність редакцій від одного політичного центру або фактичну одноманітність порядку денного. У цьому аспекті доречним є дослідження Д. І. Опришко щодо впровадження Моніторингу плюралізму медіа в Україні, де плюралізм розглядається через ризики концентрації, політичної незалежності, соціальної інклюзивності та захисту свободи вираження поглядів (Опришко, 2024). Відповідно, структурний плюралізм передбачає наявність різних незалежних джерел інформації, представленість регіональних медіа, різних соціальних груп і суспільно значущих позицій у медійному просторі, відсутність монополізації каналів комунікації та реальну конкуренцію редакційних позицій.

Превентивний вимір медіабезпеки пов'язаний із рівнем медіа- та інформаційної грамотності аудиторії. Навіть якісне правове регулювання не може повністю компенсувати нездатність користувачів критично оцінювати джерела, відрізняти факти від суджень, розпізнавати маніпуляції, перевіряти інформацію та усвідомлювати ризики цифрового середовища. Системний огляд Л. д'Гаененс, Й. Віссенберг, М. Пуусеп та інших авторів щодо ефективності заходів із медіаграмотності показує, що медіаграмотність має оцінюватися не декларативно, а через освітні практики й здатність різних груп аудиторії критично взаємодіяти з медійним контентом (d'Haenens et al., 2025). Тому цей критерій пов'язаний зі шкільними й позашкільними програмами медіаосвіти, публічними кампаніями з протидії дезінформації, навичками перевірки

джерел та здатністю аудиторії не поширювати шкідливий контент.

Істотне значення має також інституційна спроможність держави, медіаінституцій та інших суб'єктів до попередження, моніторингу, реагування і відновлення. Стратегія інформаційної безпеки України прямо вказує на необхідність протидії дезінформації, забезпечення інформаційної стійкості суспільства та взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування й інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації інформаційної політики (Про Стратегію інформаційної безпеки, 2021). Звідси випливає, що значення має не сама кількість створених органів або ухвалених документів, а здатність інституцій своєчасно виявляти інформаційні загрози, координувати дії, діяти прозоро, уникати паралельного виконання однакових функцій та відновлювати порушений стан медійного середовища після інформаційних атак.

Завершальним, макрорівневим критерієм є правова стійкість демократичного публічного дискурсу до маніпулятивних інформаційних впливів. Він охоплює здатність медійного середовища підтримувати умови для автономного формування громадської думки, легітимності виборчих і демократичних процедур, змістовної суспільної дискусії та запобігання масовому введенню громадськості в оману щодо питань суспільного інтересу. У цьому аспекті поєднуються положення Закону України «Про інформацію» про суспільний інтерес (ст. 29) (Про інформацію, 1992), Стратегії інформаційної безпеки України щодо інформаційної стійкості (Про Стратегію інформаційної безпеки, 2021), Регламенту (ЄС) 2022/2065 про цифрові послуги щодо системних ризиків для громадського дискурсу (Regulation (EU) 2022/2065, 2022) і Європейського акта про свободу медіа щодо редакційної свободи та незалежності медіа (Regulation (EU) 2024/1083, 2024). Дефіцит цього критерію виявляється тоді, коли медійне середовище допускає системне викривлення суспільно значущих питань, штучне нав'язування псевдопорядку денного, імітацію суспільної підтримки або масове введення аудиторії в оману щодо фактів, важливих для участі у публічному житті.

Розглянуті критерії утворюють цілісну систему, побудовану за логікою переходу від мікрорівня до макрорівня. На мікрорівні медіабезпека пов'язана із захистом прав особи, журналіста, редакції та споживача інформації. На мезорівні вона охоплює прозорість медіаринку, редакційну незалежність, професійні стандарти, інституційну спроможність і медіаграмотність. На макрорівні йдеться про стійкість демократичного публічного дискурсу, плюралізм, довіру до комунікаційних процесів і здатність держави протидіяти системним загрозам без руйнування свободи медіа. Саме сукупність цих критеріїв дає змогу оцінювати медіабезпеку не як абстрактну категорію, а як конкретний стан медійного середовища, його суб'єктів, процедур і комунікативних умов.

Для адміністративно-правового гарантування медіабезпеки така система має прикладне значення. Вона дає змогу оцінювати не лише те, чи має держава повноваження втручатися у медійну сферу, а й те, чи є це втручання необхідним, пропорційним, процедурно прозорим, доступним для оскарження та спрямованим на відновлення належного стану медійного середовища. Крім того, критерії медіабезпеки можуть використовуватися під час формування державної інформаційної політики, оцінювання діяльності регуляторів, розроблення програм медіаграмотності, визначення ризиків цифрових платформ і вдосконалення механізмів захисту журналістської діяльності.

Висновки. Критерії медіабезпеки слід визначати як систему взаємопов'язаних наукових орієнтирів, за допомогою яких оцінюється стан захищеності особи, суспільства, держави, медіаінституцій, цифрових платформ та комунікаційного середовища від загроз, що виникають у процесі виробництва, поширення, сприйняття та регулювання медіаконтенту. Їх сутність полягає не лише в описі окремих ризиків, а й у встановленні тих параметрів, за якими можна виявити якість функціонування медіасфери в умовах сучасних інформаційних і технологічних трансформацій. На відміну від принципів, гарантій і показників, критерії виконують інтегральну функцію оцінювання медіабезпеки та поєднують нормативний і фактичний виміри її забезпечення.

До системи критеріїв медіабезпеки належать: правова сумісність безпекових заходів із фундаментальними правами і свободами; захищеність суб'єктів медіадіяльності; ступінь редакційної незалежності; достовірність і добросовісність публічної комунікації; рівень прозорості медіавласності, фінансування та посередницьких механізмів поширення контенту; рівень структурного плюралізму медіасистеми; рівень медіа- та інформаційної грамотності аудиторії; інституційна спроможність держави, медіаінституцій та інших суб'єктів до попередження, моніторингу, реагування і відновлення; ступінь правової стійкості демократичного публічного дискурсу до маніпулятивних інформаційних впливів.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні конкретних показників для кожного критерію, визначенні методики їх адміністративно-правової оцінки та адаптації запропонованої системи до умов воєнного стану, післявоєнного відновлення й інтеграції України до європейського правового простору.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики : монографія. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2019. 168 с.
2. Матвієнко О. В., Цивін М. Н., Новальська Т. В., Бачинська Н. А. Дозвілліве практики особистості у медіа-

просторі: проблеми інформаційно-психологічної безпеки. Питання культурології. 2021. № 38. С. 314–333. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.38.2021.247176>.

3. Frech J., Lilienthal V., Schönbachler V. First be safe: Exploring and improving journalists' skills in digital security. Journalism. 2025. Vol. 26, Issue 8. P. 1742–1760. DOI: <https://doi.org/10.1177/14648849241310847>.

4. Гарматій О. В. Агенційна журналістика : навч. посіб. Львів : Сполом, 2015. 176 с.

5. Грицюта Н. М. Прихована реклама як маніпулятивна технологія XX ст.: етичний аспект. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2010. № 3. С. 81–87.

6. d'Haenens L., Vissenberg J., Puusepp M. et al. Fostering media literacy: A systematic evidence review of intervention effectiveness for diverse target groups. Media and Communication. 2025. Vol. 13. Article 8901. P. 1–24. DOI: <https://doi.org/10.17645/mac.8901>.

7. Nannini L., Bonel E., Bassi D., Maggini M. J. Beyond phase-in: assessing impacts on disinformation of the EU Digital Services Act. AI and Ethics. 2025. Vol. 5. P. 1241–1269. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43681-024-00467-w>.

8. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>.

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки» : Указ Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/685/2021>.

10. Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a single market for digital services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

11. Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market and amending Directive 2010/13/EU (European Media Freedom Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>.

12. Словник української мови : в 11 т. / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні ; редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 4: І–М / ред. тому: А. А. Бурячок, П. П. Доценко. 1973. 840 с.

13. Словник іншомовних слів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Укр. мовно-інформ. фонд НАН України ; уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ : Наукова думка, 2000. XV, 662 с.

14. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.

15. Опришко Д. Моніторинг плюралізму медіа в цифрову еру: попереднє дослідження впровадження Моніторингу плюралізму медіа в Україні. European University Institute, Centre for Media Pluralism and Media Freedom, 2024. URL: <https://hdl.handle.net/1814/77025>.

REFERENCES:

1. Holovko, O. M. (2019). Mediabezpeka liudyny: zasady informatsiino-pravovoi polityky [Human media security: Foundations of information and legal policy]. ArtEk.

2. Matviienko, O. V., Tsyvin, M. N., Novalska, T. V., & Bachynska, N. A. (2021). Dozvillievi praktyky osobystosti u mediaprostori: problemy informatsiino-psykhologichnoi bezpeky [Leisure practices of the individual in the media space: Problems

of information and psychological security]. Pytannia kulturolohii, 38, 314–333. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.38.2021.247176>.

3. Frech, J., Lilienthal, V., & Schönbachler, V. (2025). First be safe: Exploring and improving journalists' skills in digital security. Journalism, 26(8), 1742–1760. <https://doi.org/10.1177/14648849241310847> [in English].

4. Harmatii, O. V. (2015). Ahentsiina zhurnalistyka [Agency journalism]. Spolom.

5. Hrytsiuta, N. M. (2010). Prykhovana reklama yak manipulyativna tekhnolohiia XX st.: etychnyi aspekt [Hidden advertising as a manipulative technology of the twentieth century: Ethical aspect]. Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii, 3, 81–87.

6. d'Haenens, L., Vissenberg, J., Puusepp, M., et al. (2025). Fostering media literacy: A systematic evidence review of intervention effectiveness for diverse target groups. Media and Communication, 13, Article 8901, 1–24. <https://doi.org/10.17645/mac.8901>.

7. Nannini, L., Bonel, E., Bassi, D., & Maggini, M. J. (2025). Beyond phase-in: Assessing impacts on disinformation of the EU Digital Services Act. AI and Ethics, 5, 1241–1269. <https://doi.org/10.1007/s43681-024-00467-w>.

8. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2657-XII [On Information: Law of Ukraine No. 2657-XII of October 2, 1992]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>.

9. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 15 zhovtnia 2021 roku "Pro Stratehiiu informatsiinoi bezpeky": Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 28.12.2021 r. № 685/2021 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of October 15, 2021 "On the Information Security Strategy": Decree of the President of Ukraine No. 685/2021 of December 28, 2021]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/685/2021>.

10. Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a single market for digital services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

11. Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market and amending Directive 2010/13/EU (European Media Freedom Act). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>.

12. Bilodid, I. K. (Ed.). (1970–1980). Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] (Vols. 1–11). Naukova dumka.

13. Morozov, S. M., & Shkaraputa, L. M. (Comps.). (2000). Slovyk inshomovnykh sliv [Dictionary of foreign words]. Naukova dumka.

14. Pro media: Zakon Ukrainy vid 13.12.2022 r. № 2849-IX [On Media: Law of Ukraine No. 2849-IX of December 13, 2022]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.

15. Opryshko, D. (2024). Monitorynh pliaralizmu media v tsyfrovu eru: poperednie doslidzhennia vprovadzhennia Monitorynhu pliaralizmu media v 2024 rotsi v Ukraini [Monitoring media pluralism in the digital era: A preliminary study of the implementation of the Media Pluralism Monitor in Ukraine in 2024]. European University Institute, Centre for Media Pluralism and Media Freedom. <https://hdl.handle.net/1814/77025>.

Дата першого надходження статті до видання: 09.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.07.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.09.2026